

Barn- och
utbildningsnämnden

Utökad idrott och rörelse i skolan

Förslag till beslut

1. Förvaltningen ska i sitt arbete med att ta fram en plan för ökad idrott och rörelse i skolan inrikta sig mot att inte öka timmarna i ämnet idrott utan istället skapa organiserade aktiviteter med lek, idrott och rörelse utöver den garanterade undervisningstiden.
2. Tidsplan
 - 7 september 2017 ska beslutsförslag tillsammans med kostnadsberäkning presenteras som informationsärende för arbetsutskottet
 - 29 september 2017 ska beslutsförslag vara klart
 - Den 12 oktober ska beslut kunna fattas av nämnden

Ärendebeskrivning

I arbetet att ta fram en plan för att införa mer idrott och rörelse i skolan behövs en tydlig inriktning anges och en tidsplan för arbetet behöver beslutas.

Det finns tre sätt att öka tiden för elevers idrott och rörelse.

1. Politiskt beslut om utökad timplan

Nämnden kan fatta beslut om att utöka elevernas garanterade undervisningstid och lägga utökningen i ämnet idrott.

2. Rektors beslut inom "skolans val"

Rektor kan utnyttja möjligheten att öka undervisningstiden i idrott genom det som i timplanen kallas "skolans val". Tid flyttas då från andra ämnen till idrott.

3. Beslut om ej läroplansbunden aktivitet

Såväl nämnd som rektor kan fatta beslut om att lägga in organiserade aktiviteter för ökad rörelse. Aktiviteten ligger då utanför den timplanebundna tiden och styrs därmed inte av läroplanen.

Ökade kostnader för personal

I alternativ 1 och 2 är det läroplanens centrala innehåll och kunskapskrav som reglerar hur undervisningen ska bedrivas. Undervisningen ska bedrivas av lärare.

I alternativ 3 styrs inte aktiviteterna av läroplanen utan har mer karaktären av organiserad lek, rörelse och idrott. Det krävs inte legitimerad lärare för att genomföra aktiviteten.

I alternativ 1 får vi en ökad kostnad för undervisning genom att eleverna ska ha fler lektioner.

- För årskurs 1-3 kan kostnadsökningen för undervisning i princip växlas mot minskad arbetstid för personalen på fritidshemmen eftersom skoldagen förlängs och eleverna därför kommer senare från skolan till fritidshemmet. Det krävs dock ett omställningsarbete där vi ökar andelen lärare genom att i samma omfattning minska personalen på fritidshemmen. Vi riskerar att få svårare att upprätthålla heltidstjänster inom fritidshemmen.
- För årskurs 4-9 innebär en ökning av timplanen att lärare måste anställas i samma utsträckning som antalet lektioner ökar.

I alternativ 2 får vi inte en ökning av den totala kostnaden för undervisning men vi behöver nyrekrytera behöriga i lärare i idrott och inte ersätta vakanser i övriga ämnen i samma omfattning. Alternativ 2 är svårare att kostnadsberäkna eftersom det bygger på att varje rektor fattar ett eget beslut utifrån den bedömning rektor gör av hur den garanterade undervisningstiden bör läggas ut.

Alternativ 3 ger på samma sätt som alternativ 1 en kostnadsökning

- För årskurs 1-3 kan ansvaret för aktiviteter läggas på fritidshemmets personal och vi får därmed ingen ökad kostnad.
- För årskurs 4-9 uppstår dock en ökad personalkostnad eftersom aktiviteterna medför att eleven är längre tid i skolan och nya schemabundna aktiviteter skapas. Kostnaden blir dock lägre än i alternativ 1 eftersom det inte behöver vara lärare som ansvarar för aktiviteten.

Ökade kostnader för lokaler

För att genomföra alternativ 1 och 2 och bedriva mer undervisning i ämnet idrott måste det finnas ändamålsenliga lokaler.

Beläggningen i våra idrottshallar och gymnastiksalor är mycket hög redan idag och för att kunna genomföra förslaget måste ett program för snabb utbyggnad av lokaler för idrott tas fram och finansieras.

Även alternativ 3 kan komma att kräva vissa lokalanpassningar men det är lättare att rikta arbete mot utomhusaktiviteter och anpassa dessa efter väderlek.

Med ökad lek, idrott och rörelse kan behovet av nya eller utökade lokaler för dusch och omklädningsrum tillkomma. Behovet av investeringar blir dock mer begränsat än i alternativ 1 och 2 och många skolor kommer att klara sig utan att nya lokaler skapas.

Komplikation med alternativ 2

Alternativ 1 och 3 innebär att nämnden fattar beslut som rektorerna ska verkställa. Alternativ 2 innebär att rektor fattar ett beslut, rektors beslut ska utgå från de slutsatser rektor kan dra av sin skolas systematiska kvalitetsarbete och tid kan inte

tas från ämnen där det råder låg måluppfyllelse. Det är inte säkert att alla rektorer kommer fram till att de utifrån sina resultat behöver öka tiden i ämnet idrott. Alternativet innebär att skolans olika ämnen ställs mot varandra och skolornas behov är olika. Flera rektorer ser istället behov av att fördela mer tid till engelska på lågstadiet för att på sikt kunna öka behörigheten till gymnasiet.

Rekryteringsläget

Alternativ 1 och 2 innebär att vi kraftigt ska öka antalet lärare i idrott. Förvaltningen bedömer att vi, med nuvarande brist på lärare, inte fullt ut kommer att kunna klara av att rekrytera behöriga och legitimerade lärare i idrott.

I alternativ 2 ökar behovet av idrottslärare men samtidigt minskar behovet av att rekrytera lärare på vakanser i övriga ämnen eftersom tjänsteunderlaget i dessa ämnen minskar.

I alternativ 3 behövs mer personal anställas för årskurs 4-9 men eftersom det inte behöver vara lärare så bedömer förvaltningen att de kommer att gå enklare.

Bedömning av inriktning i det fortsatta arbete

Den första bedömningen förvaltningen gjort av förutsättningarna för att öka idrott och rörelse i skolan är att

- alternativ 1 och 3 ger båda ökade kostnader för personal men alternativ 3 innebär att vi kommer att ha lättare att rekrytera medarbetare och lönenivån på de nya tjänsterna kommer att vara lägre än i alternativ 1
- alla tre alternativen innebär att investeringar behöver göras men de är i alternativ 3 är betydligt lägre
- alternativ 2 förutsätter att alla rektorerna gör samma analys av sin skolas resultat och sedan fattar samma beslut. Skolchefen bedömer utifrån skolornas skiftande resultat att det är olämpligt att på flera skolor ensidigt lägga skolans val som ämnet idrott och att det kan leda till försämrade betygsresultat.

Förvaltningen föreslår nämnden att besluta att inriktning på planen för verkställighet i huvudsak inriktas mot alternativ 3.

- Ett förslag som bygger på alternativ 3, tillsammans med kostandsberäkning, kan presenteras vid arbetsutskottet den 7 september så att beslutsförslag ligger klart till arbetsutskottet den 29 september och beslut slutligen kan fattas av nämnden den 12 oktober.

Avsätts medel i budget 2018 kan sedan beslutet verkställas inför höstterminen 2018.

Ett förslag med inriktning mot alternativ 1 eller 2 kommer att kräva längre tid att ta fram och redan från början arbetas in i investeringsplanen.

Finansiering

Kostnadsbilden för alternativ 3 kommer att kunna fastställas den 7 september 2017

Åsa Lundkvist
Förvaltningschef

Hans Ringström
Grundskolechef